

FOCUS A365

Another Manyamfranchise.Com Evaluation Test

FORM 4 TERM 1 KISAHILI PP2 EXAMINATIONS 2018

NAME: _____ ADM NO: _____ CLASS: _____

MAAGIZO

1. Andika jina lako na nambari yako katika nafasi uliyoachiwa hapo juu
2. Jibu maswali yote
3. Majibu yote yaandikwe katika nafasi zilizoachwa katika kijitabu hiki.

KWA MATUMIZI YA MTAHINI

	UPEO	ALAMA	
1	15		
2	15		
3	40		
4	10		
JUMLA	80		

UFAHAMU ALAMA 15

1. Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu maswali

Ulimwengu unatakiwa kuzua mbinu za kulitatua tatizo la ufukara ambao ni kikwazo kikuu cha juhudi za mandeleo. Ufukara unayakabili mataifa mengi yanayoendelea kuyatosa kwenye shida nyingi huku mataifa ya magharibi yakizidi kupiga hatua kubwa za kimaendeleo. Tofauti iliyopo kati ya mataifa yanayoendelea na yaliyoendelea kuongezeka kila siku.

Miongoni mwa sababu zainazochangia katika ufukara huu ni pamoja na ufisadi, uongozi mbaya, **turathi za kikoloni** na uchumi unaotegemea kilimo ambacho hutegemea mvua isiyoweza kutabirika. Vilevile, mataifa yanayoendelea yana idadi kubwa ya watu inayoupiku uwezo wa mataifa husika. Pamoja na haya, mataifa haya hayana uwezo wa kuwakomboa raia wake kutoka katika lindi la umaskini huu unaokithiri. Ukosefu wa elimu na nafasi adimu za kazi huchangia pia katika tatizo hili.

Ni wazi kuwa ufukara una athari hasi kote ulimwenguni. Aghalabu, ufukara huchipuzwa matendo mabaya. Ni rahisi kuwashawishi wananchi maskini kushiriki katika uhalifu ili kijinasua kutoka kwenye lindi la kimaskini. Udhaifu huu huweza kuzaa mbegu ya **kuatika** maovu ya kila aina ukiwemo ugaidi.

Mataifa yalioendelea yanatakiwa **kuyaburai** madeni yanayodai mataifa yanayoendelea kama njia moja ya kupambana na ufukara. Mataifa haya maskini hutumia asilimia kubwa ya mapato ya kitaifa kuyalipia madeni haya. Hali hii imefanya mataifa haya kushindwa kujikwamua kutoka kwenye minyororo ya ufukara. Njia nyingine ya kuyasaidia mataifa haya ni kukubali kutoa ruzuku za kimaendeleo badala ya mikopo kwa nchi husika.

Mataifa yanayoendelea nayo yanatakiwa kuchukua hatua katika kuwanusuru raia wake kutoka kwenye dhiki hii. Ni sharti yaibuke na mikakati kabambe ya kupambana na ufukara. Itakuwa na faida kubwa iwapo mataifa haya yataunda sera zinazotambua ufukara kama tatizo kuu linalozikabili na kuweka mikakati ya kuwaokoa raia wake kutoka kwenye tatizo hili. Pamoja na mikakati hii ni kuzalisha nafasi za kazi, kuimarisha miundo msingi, kuendeleza elimu inayolenga kutatua matatizo maalumu katiaka jamii na kupanua viwanda. Kuna pia haja ya viongozi huwa waangalifu ili mfumo wa soko huru amabao unaendelezwa na mataifa yaliyondelea usiishie kuwa chanzo cha kufa kwa viwanda asilia. Maamuzo yote ya sera za kiuchumi sharti yauzingatie uhalisia wa maisha ya raia wa mataifa haya.

a) Eleza athari za madeni kwa nchi zinazoendelea (alama 2)

.....

.....

.....

b) Kwa nini umaskini unatawala mataifa yanayoendelea? (alama 4)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Mwandishi anatoa mapendekezo yapi kwa mataifa yanayoendelea katika kutatua tatizo la ufukara? (alama 4)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) Mfumo wa soko huru una madhara gani kwa mataifa yanayoendelea? (alama 2)

.....

.....

.....

.....

- e) Taja visawe vya maneneo yafuatayo kama yalivyotumika katika kifungu. (alama 3)
- i) Turathi za kikoloni ii) Kuatika iii) Kuyaburairai

2. MUHTASARI (alama 15)

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu maswali

Vipindi mbalimbali vya historia vimeshuhudia kuibuka kwa magonjwa ya ajabu. magonjwa hayo yamewahangaisha watu na kuzishughulisha bongo za wanasayansi na madaktari katika kutafuta tiba. Magonjwa kama vile tauni, kifua kikuu, homa ya matumbo na ndui ni baadhi ya yale yaliyo tisha sana nyakati Fulani za historia ya binadamu. Magonjwa haya yaliwauwa maelfu ya watu na katibua mifumo na taratibu za maisha ya watu.

Hata hivyo, magonjwa hayo yaliweza kuchunguzwa na kutafutiwa tiba kabla ya kumaliza kabisa kizazi cha binadamu. Lakini hii ni baada ya kuwasukuma maelfu ya watu kaburini. Ulimwengu wa sasa unashuhudia janga lingine la maradhi sugu ya ukimwi. Neno 'UKIMWI' lilitoholewa kutokana na athari za ugonjwa huo mwilini. Neno 'UKIMWI' humaanisha Ukosefu wa kinga Mwilini, ambapo herufi za kwanza za maneno matatu ziliunganishwa pamoja na kuunda neno hilo.

Ugonjwa huu ambao tayari umewaua mamilioni ya watu kote ulimwenguni unazidi kuenea kwa kasi, mfano wa moto katika kichaka. Kutokana na kasi yake ya kuua watu, ugonjwa wa UKIMWI umepewa majina kama vile 'umeme' na pia 'ugonjwa wa vijana.' Watu wengi wanaoambukizwa virusi vya UKIMWI ni wale walio na miaka kati ya 15 hadi 49. Kundi hili kwa kweli ndilo linalohesabiwa kuwa na nguvu za kutunza jamii kwa njia nyingi. Iwapo wengi katika kundi hili watakumbwa na maradhi haya, watasaliwakongwe na watoto wachanga wasioweza kujimudu.

Nchini Kenya, UKIMWI uligunduliwa kwa mara ya kwanza mnamo mwaka wa 1984. Kufika mwezi wa Juni 1996, inakisiwa kuwa ugonjwa huu ulikuwa umewaua watu wapatao 65,647 nchini. Hivi sasa, inasemekana kuwa takriban watu zaidi ya 500 hufa kila siku nchini Kenya kutokana na janga hili. Aidha, imethibitishwa kwamba takriban watu

milioni mbili unusu tayari watapoteza maisha yao kutokana na kuambukizwa virusi vya ugonjwa huu humu nchini. Maradhi haya sasa yamekuwa janga la kitaifa.

Kutokana na kuongezeka kwa visa vya UKIMWI, hospitali na zahanati nyingi kote nchini zinashindwa kukidhi mahitaji ya wagonjwa. Kwa hivyo makundi ya kujotolea na mashiriki mbalimbali yameundwa ili kuwahudumia wagonjwa wa UKIMWI. Baadhi ya makundi haya hutoa tiba ya kisaikolojia pamoja na kuwapa hima ya kuishi, badala ya kukata tamaa. Wagonjwa wengi pia huishia kutibiwa nyumbani kwao.

Ugojwa huu umeathiri jamii kwa njia nyingi. Hali ya wasiwasi na woga, ukosefu wa matumaini, ongezeko la mayatima na kuzorota kwa uchumi kutokana na kutoweka kwa kizazi chenye nguvu za kutoa, huduma kwa jamii, ni baadhi ya athari za maradhi haya.

Lakini jambo la kuzingatia ni hili; tujifunze kutokana na historia. Tuwe na matumaini kwamba siku moja, tiba ya ugojwa huu itapatikana. Hii ni kwa sababu tumethibitishiwa haya kutoka katika historia yetu wenyewe. Ikiwa magonjwa yaliyosabisha vifo vya wengi kutokana na ukosefu wa tiba yalitokomezwa kupitia juhudi za kimatibabu, sembuse huu ugojwa tulio nao sasa? Huku kujikinga kutokana na maaradhi haya, tusife moyo bali tuwe na matumaini kwani subira huvuta heri.

a) Bila kupoteza maana, Fupisha aya nne za mwanzo. (maneno 90-100)

(alama 9 Utiririko 1 Jumla 10)

MATAYARISHO

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MATUMIZI YA LUGHA (ALAMA 40)

A. Toa mifano miwili miwili kwa sauti zifuatazo. (alama 3)

i. Sauti ghuna ambazo ni vipasuo

.....
.....
.....

ii. Sauti sikhuna ambazo ni vipasuo

.....
.....
.....

iii. Sauti sikhuna ambazo ni vikwamizo

.....
.....
.....

B. Taja vokali inayooana na maelezo yafuatayo(alama 1)

i) Vokali ya mbele ,kati.....

ii) Vokali ya nyuma juu.....

C. Ainisha mofimu katika neno `walisoma' (alama 2)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

D. Onyesha shadda katika maneno uliyopewa. (alama 1)

- (i) Hukumu
- (ii) Tafadhali

E. Eleza matumizi ya 'ka' katika sentensi hii (alama 1)
Mama alifika akaketi, akapumzika na akaenda kusoma

.....
.....
.....

F. Badilisha sentensi iwe katika hali ya
Ukubwa – Wingi (alama 1)
Paka alilarua nguo yake

.....
.....
.....
.....
.....
.....

G. Yakinisha sentensi hii (alama 2)
Usingekuwa na njaa usingekula chakula

.....
.....
.....
.....

H. Tofautisha maana ya sentensi zifuatazo (alama 2)

i) Alipokelewa mgeni

.....
.....
.....

.....

ii) Alipokezwa mgeni

.....

.....

.....

.....

I. Tumia amba –katika sentensi ifuatayo (alama 1)
wanafunzi wapitao mtihani hutabasamu

.....

.....

.....

J. Tambua aina ya vishazi katika sentensi ifuatayo (alama 2)
mtoto aliyeanguka kisimani amelazwa hospitalini.

.....

.....

.....

.....

K. Ainisha kirai katika sentensi hii. (alama 2)
Mbunge Yule amewasilisha mswada bungeni.

.....

.....

.....

L. Changanua sentensi hii kwa kielelezo cha mchoro wa matawi (alama 3)
Kiti kilichonunuliwa via mama jana kimekaliwa bwenini.

.....
.....
.....

M. Eleza matumizi ya `kwa' katika sentensi hii (alama 2)
Mkutano ulikuwa wa wadogo kwa wakubwa

.....
.....
.....

N. Ainisha nomino katika sentensi ifuatayo.(alama 4)
Kuimba kwa Rita kulikipa furaha kikosi cha askari.

.....
.....
.....

O. Eleza jinsi neno `kwetu' lilivyotumika katika sentensi zifuatazo. (alama 3)
i) Ouma ameenda kwetu

.....
.....
.....

ii) Kwetu ni kule

.....
.....
.....

iii) Mahali kwetu ni kule

.....

.....

.....

P. Andika katika usemi wa taarifa (alama 2)
`Hivi vibanda vinatumiwa kulanguzia dawa za kulevya' Mkuu wa polisi
ailalamika

.....

.....

.....

.....

Q Taja aina ya vitenzi vilivyopigiwa mistari katika sentensi zifuatazo. (alama 2)

i) Huyu ndiye aliyetukomboa

.....

.....

.....

ii) Baba amekuwa mgonjwa

.....

.....

.....

.....

R. Tambua yambwa na chagizo katika sentensi hii (alama 2)
Babu alijengewa nyumba na baba kwa matofali mwaka uliopita.

.....

.....

.....

S. Tambua aina za vielezi vilivyotumika katika sentenzi zifuatazo. (alama 2)

i) Nilipomdai fedha zangu alinijibu kimzahamzaha

.....

.....

.....
ii) Wanafunzi wale wanacheza uwanjani

.....
.....
.....

T Andika sentensi zifuatazo ukizingatia maagizo uliyopewa katika mabano (alama)
2

i) Magari yote yamewekwa vidhibiti mwendo (hali ya mazoea)

.....
.....
.....

ii) ALichora akatuzwa (-ngali-ya masharti)

.....
.....
.....

4. ISIMU JAMII (alama 10)

Jadili mambo matano yanayo changia makosa ya kisarufi na ya kimatamshi katika lugha ya Kiswahili.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

<http://notes.atikaschool.org>
sales@manyamfranchise.com [0728 450 425]